

„A kultúra megtart”

Interjú dr. Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkárral

“Culture Retains”

Interview with Dr Péter Hoppál, Secretary of State for Culture

Aktív kultúrafogyasztók, cselekvő közösségek, a polgári középosztály és a nemzeti identitás erősítése, szociokulturális felzárkózás, munkahelyi reintegráció – a kulturális ágazat programjáról dr. Hoppál Péter kultúráért felelős államtitkárt kérdeztük.

■ Komolyzenében Magyarország a világ élvonalába tartozik, zenészeink mindenütt elismerést aratnak, és hazánk jó hírét keltik. A kulturális tárca hogyan segíti ezt?

– Kulturális konjunktúra időszakát éljük, és a fellendülés minden művészeti ágban érzékelhető. A színház és a komolyzene iránti növekvő igényt jelzi, hogy 2010-hez képest 2016-ban másfélszer többen váltottak jegyet színházi előadásokra, és harmadával nőtt a hangversenyek, és az előadóhelyek száma is. Ezen számok mögött tudatos kultúrpolitika áll. A kormány jelentős támogatást nyújt a zenei versenyekhez, így például a World Music Expo világzenei fesztiválhoz, amelynek rendezési jogát 2015-ben – a térségben először – Budapest nyerte el, a Pécsen szintén két éve megtartott Europa Cantat Nemzetközi Kórusfesztiválhoz, de említhetném a tavalyi Liszt Ferenc Nemzetközi Zongoraversenyt, a Marton Éva Énekversenyt, az idei Bartók Világversenyt vagy a Solti György Nemzetközi Karmester-versenyt is. Emellett gondot fordítunk az utánpótlás-nevelésre: a fiatal zeneművészeket és zenetudósokat ösztöndíjakkal támogatjuk.

■ Tavaly Bartók Béla előtt tisztelegtünk emlékével, idén a 200 éve született Arany János emlékévé, Kodály Zoltán halálának 50. és a reformáció 500. évfordulóját ünnepeljük.

– A Bartók-emlékévé programjainak köszönhetően a magyar komolyzene kulturális exportját nagyon magasra tudtuk pozícionálni. Idén, Kodály Zoltán születésének 135., halálának 50. évfordulójához kapcsolódóan Kodály-programot valósítunk meg, amelynek egyik fő célja a hazai zeneoktatás fellendítése. Országszerte, és a határon túl is, kiállítások, koncertek, mesterkurzusok és ismeretterjesztő programok révén igyekszünk bemutatni

Kodály Zoltán munkásságát, a zeneszerzőt, a tudós gondolkodót és a pedagógust. A 200 éve született Arany Jánosnak szentelt emlékével a költő életművének újrafelfedezését, népszerűsítését szeretnénk elérni, elsősorban a fiatal korosztály körében. A reformációról való megemlékezés kultúrtörténeti jelentőségű esemény, és a megújulás forrása. Fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy a reformáció hogyan hatott – kulturális tekintetben mindenekelőtt az anyanyelvű irodalom megszületésével – Magyarországra is.

■ A három éve elindult kulturális alapellátás program a kulturális ágazat egyik fő célja. Milyen elemeket tartalmaz ez a program?

– Meggyőződésünk, hogy a kultúrához való hozzáférés javítja az életminőséget. A koncepció lényege, hogy a minőségi kultúra az ország minden szegletében, a leghátrányosabb helyzetű településeken is elérhető legyen. 2016-ban az volt a jelmondatunk, hogy *A kultúra felemel, idén A kultúra megtart* mottót tartjuk szem előtt. A magyarságot a legzivatárosabb időkben a kultúra és a nemzeti identitás tartotta össze. Ugyanakkor fontos tudni, hogy – Kodályt idézve – „a kultúrát nem lehet örökölni, azt minden újabb nemzedéknek meg kell szereznie.” A program tehát magában foglalja a közgyű-

Active culture consumption, acting communities, civil middle class and the strengthening of national identity, socio-cultural catch-up, workplace reintegration – Dr Péter Hoppál, Secretary of State for Culture was asked about the programme of the cultural sector.

■ Hungary is a front-ranker in classical music in the world. Hungarian musicians are acknowledged everywhere and make Hungary appreciated. How does the cultural department support that?

– We are having cultural prosperity, and the boom can be seen in every field of arts. Theatre and classical music attracts growing interest, as compared to 2010 in 2016 the number of people who bought tickets to the theatre was one and a half times more and the number of concerts and places of performance increased by a third. These figures are backed by conscious cultural policy. The government provides significant support to music competitions, such as the World Music Expo world music festival, which – for the first time in the region – could be organised by Budapest in 2015. Likewise in Pécs, where the Europa Cantat International Choir Festival was held two years ago, or I could also mention the Ferenc Liszt International Piano Competition or the Éva Marton Singing Competition organised

teményi és a közművelődési hálózat, valamint a múzeum-, könyvtár- és művészetpedagógiai foglalkozások kiterjesztését. Nagy eredmény, hogy könyvtári szolgáltatás majd minden hazai településen elérhető, még az aprófalvas megyékben is. Hasonlóan esélyteremtő lehetőség a Kultúrkaland nevű programunk, amelynek keretében középiskolás gyermekek jelképes áron megnéznék egy opera-előadást – sokuk életében első alkalommal –, ezt követően pedig ingyenes műzeumpedagógiai foglalkozáson vesznek részt egy fővárosi múzeumban. Arra törekszünk, hogy élményeken keresztül kulturális igényt támasszunk a fiatalokban, s ha ez az igény gyökeret ver bennük, az a továbbtanulásukra, kapcsolataik fejlődésére és pályájuk alakulására is jótékonyan hat.

■ **A minden évben megrendezett Múzeumok Éjszakája, a Kulturházak éjjelnappal vagy a Kulturális Örökség Napjai alkalmával pedig olyan helyekre nyerhetünk betekintést, ahová egyébként nem lenne lehetőségünk.**

– Az említett alkalmakon egy hétvége alatt több száz kulturális intézmény kínál ezres nagyságrendben különleges programokat. Ezekre általában társaságban érkeznek az emberek, így azok közösségi élményt is jelentenek. A közösségfejlesztés szintén kiemelt kultúrpolitikai célunk. A két háború közötti korszakban ugyanis hazánkban virágoztak a közösségek: önképzőkörök, olvasókörök, egyletek, amatőr művészeti csoportok kínáltak lehetőséget a tradíció átörökítésére, az alkotókészség megélésére, a tartalmas együttlétre. A világháborút követő szocialista időszak azonban felszámolta az alulról jövő szerveződések, és helyükbe felülről ellenőrzött közösségeket hozott létre. A helyzet a rendszerváltozást követően e tekintetben csak lassan javult. Társadalmunknak még ma is sokkal kisebb az önszerveződő képessége a nyugatiakhoz viszonyítva, kevés a helyi közösség. Ezen próbálunk most változtatni. Hiszen a közösség mindig erősebb, mint az egyén. Freund Tamás neurobiológus professzor kutatásai azt bizonyítják, hogy az agyműködésünket leginkább motiváló tényező az öröm. A társaságban megélt élmények, a művészetek, az éneklés ilyen örömforrás lehet.

■ **A kulturális alapellátás mellett a kulturális közfoglalkoztatásra is dolgoztak ki programot. Ki kerülhet bele, milyen feltételei vannak?**

– A programot a Belügyminisztériummal közösen valósítjuk meg, az önkormányzatok,

last year, and the Bartók World Competition or the Solti International Conducting Competition of this year. In addition, we put special emphasis on educating the next generations: we support young musicians and music scholars with scholarships.

■ **Last year tribute was paid to Béla Bartók with a memorial year, and this year the memorial year of poet János Arany, who was born 200 years ago is held alongside the celebrating the 50th anniversary of the death of Zoltán Kodály and the 500th anniversary of Reformation.**

– Thanks to the programmes of the Bartók memorial year the export of Hungarian classical music could reach a high level. This year connected to the 135th anniversary of the birth and the 50th anniversary of the death of Zoltán Kodály a special Kodály programme is organised. Its main goal is to boost music education in Hungary. All over the country and beyond the borders we would like to introduce Zoltán Kodály's work, the composer, scholar and teacher. The memorial year dedicated to János Arany, born 200 years ago, we would like to achieve the re-discovery and popularisation of the poet's oeuvre, mainly among the young generations. Commemorating the Reformation, however, is an event of cultural history significance and the source of renewal. We find it important to draw the attention to the impact of the Reformation – in cultural terms as it induced the birth of literature in the peoples' mother tongues – on Hungary as well.

■ **The basic cultural supply programme began three years ago and it is a main focus of the cultural department. What elements does the programme contain?**

– We are convinced that access to culture would improve the quality of living. The essence of the concept is that culture should be available everywhere, even in the most disadvantaged settlements of the country. In 2016 the motto was “Culture Raises” and this year we have the “Culture Retains” slogan. Hungarians were kept together by culture and national identity in the hardest times. At the same time it is important to be aware that – quoting Kodály – “Culture cannot be inherited, each new generation has to achieve it”. So the programme includes expansion of the public collection and public education network, as well as that of the events in museums, libraries and art education sessions. It is a great achievement that library services are available in nearly every Hungarian settlement, even in the counties of small villages. Another possibility to give a chance is the Cultural Adventure programme, as within its framework many secondary school children can watch an opera performance for a symbolic amount paid. Many of them meet the opera for the first time there. And then free museum educational programme is attended in a museum of Budapest. We try to raise the cultural needs in the youth by these experiences, and if it grows in them, it will have a beneficial impact on their further studies, the development of their relationships and their career.

■ **The Night of the Museums organised every year, the Cultural Centres Day and Night or the Days of Cultural Heritage would take visitors to places where they could not go otherwise.**

– At these events hundreds of cultural institutions offer special programmes at a weekend. People usually attend them in companies, so they mean a community and social

kulturális intézmények és civil szervezetek bevonásával. A projekt 4000 fővel indult útjára, amely tavaly 8000-re bővült. A jelentkezéshez érettségi szükséges, tartósan munkanélkülieknek segítünk visszatérni a társadalomba. A képzést követően a végzettségüket kulturális intézményeknél kamatoztathatják, értékmentő munkát folytathatnak például a digitalizálás vagy a művelődésszervezés területén. Jelentős sikernek tartom, hogy a programban részt vevők mintegy negyedének immár sikerült elhelyezkednie az elsődleges munkaerőpiacon.

■ Mit lehet tudni az Európa Kulturális Fővárosa pályázatról?

– Idén februárban hirdettük meg a 2023-as évre szóló pályázatot. 2010-ben Pécs viselte ezt a megtisztelő címet, amelynek eredményeképpen egy éven keresztül a fél világ az ott zajló programokra figyelt. 13 év elteltével újra egy magyar város kaphat erre lehetőséget egy angol településsel együtt.

■ Pécs az ön számára igazán kedves város, hiszen odafűzik gyökerei. Milyen fejlesztések történtek ott az elmúlt években?

event as well. Community development is another aim in our cultural policy. Between the two wars communities were thriving in Hungary: self-study groups, reading clubs, societies and amateur art groups could be joined to take on traditions, find creativity and have some quality time together. After WWII, in the socialist regime, associations organised from the public were erased and replaced by societies controlled from above. The situation could improve very slowly after the change of regime. Our society still has poor self-organising skills, compared to Western societies, and there are only a few local communities. That is what we are trying to change now. Research done by neurobiologist Prof. Tamás Freund proves that the most effective phenomenon motivating the brain is joy. Experiences shared with others, arts and singing can be such sources of joy.

■ In addition to basic cultural supply a programme for cultural public employment was also set up. Who can be involved and what are the conditions?

– The programme is executed together with the Ministry of Interior. Local governments, cultural institutions and civil organisations are also involved. The project was launched with 4,000 people, which was ex-

– Valóban, pécsi lakos vagyok, a családom most is ott él, én pedig ingázom. A térségnek nyolc éve országgyűlési képviselője vagyok. Fontosnak tartom, hogy a város a nemzetközi kulturális, turisztikai térképen is előkelő helyet foglaljon el. A fantasztikus akusztikájú Kodály Zoltán Hangversenyterem, a Zsolnay Kulturális Negyed, valamint az idén fennállásának 650. évfordulóját ünneplő Pécsi Tudományegyetem is folyamatos fejlesztés alatt áll.

■ Államtitkári elfoglaltságai mellett mennyi ideje jut a zenére, karnagyi végzettségének kamatoztatására?

– A zene a mai napig fontos része az életemnek. És ha már a közösségformálásról beszélünk, jó példa erre a minisztérium saját kórusa, amelyet három éve verbuváltam. Immár hagyománnyá vált, hogy karácsonykor fellépünk – legutóbb a Kossuth-díjas Ghymes együttesel közösen adtunk nagy sikerű koncertet.

Végh Nóra Judit

panded to 8,000 people last year. Applicants need to hold a final exam of a secondary school. We help the long-term unemployed get back to society. After the training the participants can use their knowledge in cultural institutions and can do value saving work, for instance in digitalisation or in cultural management. I find it a great achievement that 25% of the participants in the programme could find a job in the primary labour market.

■ What should be known about the Cultural Capital of Europe candidacy?

– The competition for 2023 was announced this year. In 2010 Pécs had this honourable title, and as a result most of the world was watching the programmes going on there for a year. 13 years have passed, and another Hungarian city might get this possibility again with a city in the UK.

■ Pécs is a town You particularly like, because Your roots are there. What kind

of developments have been done there in the past few years?

– Indeed, I am a resident of Pécs, my family still lives there and I commute. I have been the MP of the area for 8 years. I find it important that the town can get a high rank in the international life of culture and tourism. The Kodály Zoltán Concert Hall with its fascinating acoustics, the Zsolnay quarter and the University of Pécs, which is celebrating its 60th anniversary this year, are being constantly developed.

■ Besides Your work as a Secretary of State, how much time have You got for music and to use Your skills as a conductor?

– Music is still a very important part of my life. And talking about building communities, a good example is the choir of the Ministry, which I set up three years ago. Now it is a tradition that we perform at Christmas – last time we gave a very successful concert together with the Kossuth Prize winner Ghymes Ensemble.